

10 mei 1940: een verslag van pastoor Verbunt

Van juni 1939 tot januari 1944 was J.G.M. Verbunt pastoor van de parochie Groot-Linden en bewoner van de pastorie te Linden. Pastoor Verbunt schreef het volgende verslag over de eerste oorlogsdag, 10 mei 1940.

10 mei 1940

's Morgens omstreeks vier uur op vrijdag 10 mei 1940 weden we uit onze slaap gewekt door Duitse vliegtuigen die ons land kwamen binnengevlogen. Ik (pastoor Verbunt) stond op en spoedde mij naar de radio en de eerste woorden welke ik opving waren:

“Vanaf dit ogenblik beschouwt ons land zich in oorlog met Duitsland, hetwelk wederrechtelijk onze neutraliteit heeft geschonden”. Onmiddellijk zette ik alle ramen open en spoedde mij de straat op waar de mensen in bosjes bij elkaar stonden, de toestand bespraken en naar de vliegtuigen keken. Reeds kwamen mensen uit Katwijk naar Groot-Linden gevlucht waar zij bij verschillende huisgezinnen liefderijk werden opgenomen. Omstreeks half zeven in de morgenstond kwam de grijze Herder van Katwijk, de Z.E. Heer W. Hoefnagels, met zijn huishoudster Anna v.d. Zanden bij mij aan om onderdak, hetwelk hem alsook zijn huishoudster natuurlijk volgaarne en gasvrij verleend werd. Zij zijn tot 1 juli bij mij geëvacueerd geweest.

Om half acht heb ik de H. Mis gelezen in het bijzijn van een handjevol mensen. Na de H. Mis ben ik bij zieken afgeweest en toen de biechtstoel ingegaan tot goed half een. Heel de morgen dus hebben wij, de pastoor van Katwijk in mijn biechtstoel en ik in de sacristie, biecht gehoord onder het bulderen van de kanonnen, onder het rinkelen van de kerkraden en onder het dreunen van de grond. Goed half een werd in de kerk door iemand geroepen: “Er uit, daar zijn de Duitsers”. In de mening dat de Duitsers de kerk binnenstormden, sprong ik overeind en liep door het priesterkoor de kerk in om ze tegen te houden door mijn tegenwoordigheid. Gelukkig echter was er nog geen enkele Duitse soldaat in de kerk te zien. Toen ik in het priesterkoor verscheen, kwam nog een tiental biechtelingen smeken om te mogen biechten. Ik zei “Ja vrienden, dat gaat niet, ieder ogenblik kan de vijand de kerk binnenkomen. Biechten is nu ook niet nodig want ik zal jullie gezamenlijk de generale absolutie geven. Kniel maar neer dan bidden we samen een akte van berouw”. Zo gezegd, zo gedaan waarna ik hen de absolutie gaf. “En nu”, zei ik, “allemaal recht naar huis en in huis blijven want uw aanwezigheid is de beste verdediging van uw eigendom.” Ik ben toen met pastoor Hoefnagels naar de pastorie gegaan en vanuit de waranda zag ik over de tuinmuur heen hoe de Duitse soldaten over de grote weg, door het weiland en langs binnenpaadjes Groot-Linden binnenmarcheerden. Groot-Linden was in macht van de Duitsers!

Het zal kwart over een geweest zijn toen wij aan tafel zaten in de huiskamer en ik voetgetrappel hoorde over de kiezel die voor de pastorie gestrooid ligt. Ik keek door het raam en, owee, daar marcheerde een veertigtal Duitse soldaten op de pastorie aan en voor de pastorie stelden ze een machinegeweer op. Ik zei: “Katwijk” (bedoeld is de pastoor van Katwijk) “daar zijn ze”. Wat zullen we nu krijgen. Ik belde mijn huishoudster en zei: “Betje, kijk daar eens door het raam, dat zijn onze vijanden; Duitse soldaten”. “Ojoei”, zei Betje. Ik zei: “Betje, blijf maar kalm en wacht maar gerust af. Als er gebeld wordt dan zal ik zelf wel open gaan doen.” Na een kwartier, wat wel een eeuwigheid leek, werd er eindelijk gebeld. “Katwijk”, zei ik. “blijft gij maar rustig hier zitten want zolang ik nog vrij ben, zal er met jou niks gebeuren.” Met een kloppend hart ging ik naar de voordeur en opende deze heel behoedzaam en stak toen halverwege mijn hoofd heel verwonderd naar buiten. Opeens gingen daar handen en armen de lucht in en werd ik begroet met “Heil Hitler”. Ik zei: “Wat? Duitse soldaten als ik mij niet vergis.” “Ja”, antwoordden ze, “wist ge dat niet.” “Nee, ik heb de hele morgen in de biechtstoel gezeten maar misschien begrijpen jullie dat niet.” “O ja” riepen er enkelen, “Ik ben ook katholiek, is het nu nog biechten?” Ik antwoordde: “De hele dag als

ge wilt.” Daarop vroegen ze drinkwater en waswater en watten om in de oren te stoppen. Ik bleef staan waar ik stond, namelijk in de half geopende voordeur en riep vandaar uit: “Betje, breng eens gauw watten, drinkwater en waswater; vlug alsjeblief en opschieten want anders komen ze misschien binnen.” In de kortste keren kwam Betje met het gevraagde naar voren gedribbeld en ik gaf alles over in handen van die soldaten die bij mij al op de drempel stonden en zo lukte het mij om ze buiten de pastorie te houden. Tot een uur of vier hebben ze voor de pastorie liggen uitrusten en zijn daarna weggetrokken over Den Bosch op Engeland aan. Dezelfde avond nog zijn vele inwoners van Katwijk naar hun woningen teruggekeerd en de anderen zo gauw mogelijk, zelfs al moesten ze zich nog zo behelpen. De enige schade die ik geleden heb, zijn twee grote ramen van de pastorie die gesneuveld zijn ten gevolg van het springen van de brug over de Leigraaf op de Beerseweg. Toen ik met de Duitse soldaten voor mijn deur klaar was, ben ik naar de mensen gegaan die in mijn tuin in een schuinkelder zaten. Een oude gierkelder had ik voor dit doel laten klaarmaken. Ik zei tegen hen: “Kom er nu maar gerust uit, er zal hier niet meer geschoten of gebombardeerd worden want heel Linden is door de Duitsers bezet.” Daarop zijn ze eruit gekomen en naar hun huis gegaan. Tot juni zijn er iedere dag twee H. Missen geweest om de inwoners van Katwijk, wier kerk nogal erg getroffen was door een voltrefter, ook gelegenheid te geven de H. Mis bij te wonen. Zodra de kerk van Katwijk van steen en puin gezuiverd was en dat door een deskundige was vastgesteld dat er geen gevaar te duchten was voor het instorten van de toren die ook lelijk geraakt was, zijn we weer begonnen met de H. Diensten in de kerk van Katwijk. Tot 1 juli 1940 fietste de oude grijze herder van Katwijk iedere zondagmorgen al om zes uur vanuit Linden weg om in de kerk van Katwijk biecht te horen en twee H. Missen te lezen. Na de Hoogmis nam hij zijn ontbijt bij Mina en Piet van Kempen en kwam daarna tegen de middag weer naar Linden om te eten; vervolgens ging hij weer om een uur of half drie weg om dan het Lof te doen.”

(Uit het boek Linden Groot en Klein, samengesteld door Angeline van der Donk en Antoon Donkers)